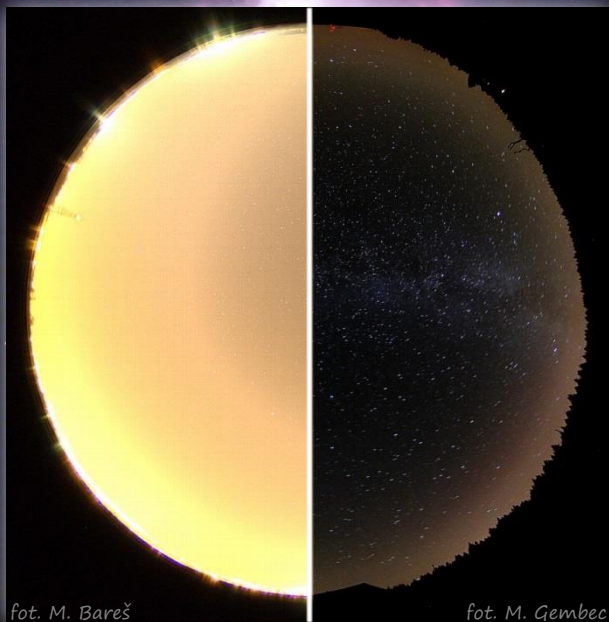

Izerski Park Ciemnego Nieba (IPCN) zajmuje powierzchnię 75 km² po polskiej i czeskiej stronie Gór Izerskich. Założony został 4. listopada 2009, jako pierwszy park ciemnego nieba w Europie i pierwszy transgraniczny park tego typu na świecie. IPCN powstał dzięki współpracy sześciu instytucji z Polski i Republiki Czeskiej:

- Instytut Astronomiczny Uniwersytetu Wrocławskiego
- Instytut Astronomiczny Akademii Nauk Republiki Czeskiej
- Nadleśnictwo Świeradów
- Nadleśnictwo Szklarska Poręba
- Obszar Krajobrazu Chronionego Izerské hory
- Dyrekcja Regionalna Lasów Republiki Czeskiej w Libercu

Astronomowie i leśnicy utworzyli park ciemnego nieba w Górach Izerskich, aby przybliżyć ludziom problem zanieczyszczenia światłem i racjonalne sposoby jego minimalizowania oraz zachęcać ich do dbałości o ciemność nocną, która jest ważnym składnikiem przyrody. Ale nie tylko dlatego. Każdemu, kto odwiedzi Góry Izerskie chcemy pokazać piękno i bogactwo kosmosu. Spoglądając nocą w izerskie niebo zobaczysz Drogę Mleczną, mgławice, galaktyki, gromady gwiazd, czasem kometę ...

fot. M. Bareš

fot. M. Gembec

Zdjęcia nocnego nieba wykonane kamerą typu rybie oko. Po lewej niebo w dużym mieście, po prawej niebo nad Górami Izerskimi.

JIZERSKÁ
OBLAST
TMAVÉ
OBLOHY

IZERSKI
PARK
CIEMNEGO
NIEBA

Izerski Park Ciemnego Nieba

www.izera-darksky.eu

Projekt Astro Izery

www.astro.uni.wroc.pl/astroizery

Projekt Wygasz

www.wygasz.edu.pl

Program Ciemne Niebo

www.ciemnieniebo.pl

International Dark-Sky Association

Międzynarodowe Towarzystwo Ciemnego Nieba

www.darksky.org

egzemplarz bezpłatny

INNOWACYJNA
GOSPODARKA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Uniwersytet
Wrocławski

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

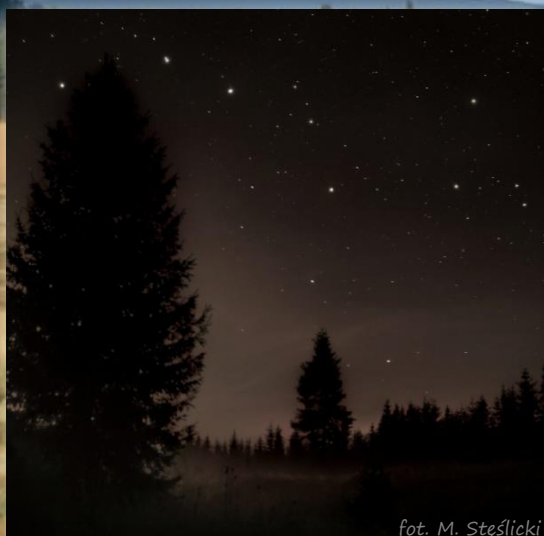
Izerski Park Ciemnego Nieba

kraina tysięcy gwiazd w Górach Izerskich

Izerskie niebo rozgwieżdżone

Izerski Park Ciemnego Nieba obejmuje swym zasięgiem górą, graniczną część doliny Izery oraz dolinę Jizerki. Obie doliny tworzą jedno z najpiękniejszych miejsc w Górach Izerskich. Dwie górskie rzeki leniwie meandrują wśród rozległych torfowisk i łąk otoczonych przez łagodne, zalesione wzgórza. Wkraczając w ten niezwykły, górski krajobraz odbywamy jednocześnie podróż na daleką północ. Gdy staniemy na przykład na położonej nad Izerą Hali Izerskiej, przed nami rozpościera się widok typowy dla północnej Skandynawii.

Gdy zapada bezchmurna noc, Góry Izerskie odsłaniają przed nami jeszcze jeden swój skarb – niebo pełne gwiazd. Stojąc pod otwartym, nocnym niebem w Orlu, Jizerce czy na Stogu Izerskim, zobaczymy nad nami prawie 2000 gwiazd i wspaniałą pas Drogi Mlecznej. Widok ten, niestety, staje się coraz rzadszy. Ponad połowa Europejczyków nie może zobaczyć takiego nocnego nieba z miejsca zamieszkania, a wszystko za sprawą **zanieczyszczenia światłem**.

fot. M. Stęślicki

Wielki Wóz na izerskim niebie

Zanieczyszczenie światłem to...

...zaburzenie nocnego środowiska naturalnego sztucznym światłem.

Światło to emitowane jest przez oświetlenie zewnętrzne, tj. oświetlenie uliczne, parkowe, przemysłowe, architektoniczne i każde inne, które znajduje się poza pomieszczeniami zamkniętymi.

Skutki zanieczyszczenia światłem

Zanieczyszczenie światłem jest jedną z najpoważniejszych form zanieczyszczenia środowiska naturalnego.

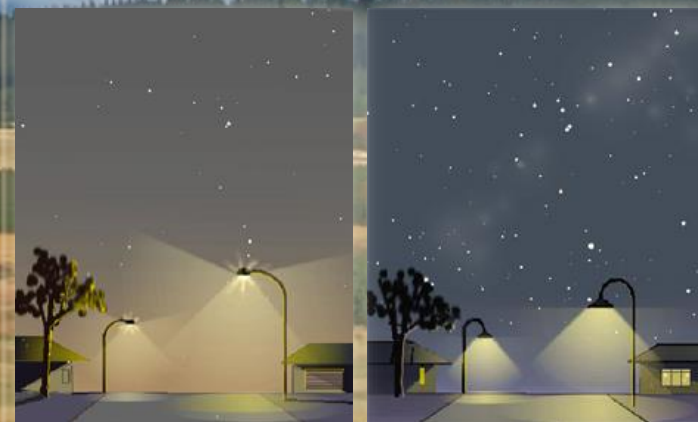
- **Zanieczyszczenie światłem rozjaśnia nocne niebo** pogarszając widoczność obiektów astronomicznych. To utrudnia lub uniemożliwia obserwacje astronomiczne oraz zubaża krajobraz o ważną składową – ciemny, rozgwieżdżony nieboskłon, który od prehistorii inspirował i kształtował człowieka.
- **Zanieczyszczenie światłem rozjaśnia nocne środowisko** zaburzając naturalny dobowy cykl obecności i braku światła. Zaburzenie to negatywnie wpływa na istotne zachowania i procesy organizmów żywych, w tym człowieka, ponieważ ciemność w nocy jest konieczna dla funkcjonowania systemów biologicznych.

Ponadto, źle zaprojektowane, źle zainstalowane lub zaniedbane oświetlenie zewnętrzne nadmiernie podnosi poziom zanieczyszczenia światłem i jednocześnie zmniejsza komfort i bezpieczeństwo użytkowników tego oświetlenia. Takie wadliwe oświetlenie jest również nieefektywnym użytkowaniem sztucznego światła powodującym wymierne straty związane z marnowaniem energii elektrycznej.

Jak zmniejszyć zanieczyszczenie światłem?

Nie musimy rezygnować z używania sztucznego światła nocą, aby ograniczyć zanieczyszczenie światłem. Wystarczy, że będziemy:

- **Racjonalnie wykorzystywać sztuczne oświetlenie zewnętrzne** używając źródeł światła o jasności nie większej niż jest potrzebna, wyłączając je lub zmniejszając ich jasność, gdy jest to możliwe oraz kierując światło tylko na obszar, który musimy mieć oświetlony.
- **Chronić miejsca, które nie są lub są mało zanieczyszczone światłem.** W takich miejscach tworzone są tzw. obszary ciemnego nieba, które pełnią ważną rolę edukacyjną, pomagając uświadamiać nam jak poważnym problemem jest zanieczyszczenie światłem. Obszary te to także wspaniała atrakcja turystyczna, gdzie każdy może zobaczyć nocne niebo w pełni jego okazałości.

rys. M. Lewicki

Źłe oświetlenie uliczne (po lewej) powoduje marnowanie światła i rozjaśnienie nocnego nieba. Dobre oświetlenie (po prawej) pozwala efektywnie wykorzystać sztuczne światło i zachować widok rozgwieżdżonego nieba.